

Byggekunst i mur+betong

ENTYDIG

av Aina Dahle

Georg Fredrik Fasting vant konkurransen om telefonkiosk i 1932.

Juryen sa om vinnerutkastet «Riks» følgende: «Utkastet viser en helt frappe- rende enkel løsning av oppgaven, så vel teknisk som estetisk set vel gjennomarbeidet. Det løser alle programmets fordringer på en tilfredsstillende måte. Så vel i planløsning som oppbygning har forfatteren truffet midt i blinken. Utkastet har en sådan form at en kiosk med denne utførelse kan oppstilles nær sagt hvor som helst.» Juryprotokollen er datert 12. desember 1932. (David Brand 2007, Norges lille røde - historien om telefonkiosken, Norsk telemuseum.) Det ble utplassert ikke mindre enn 9000 eksemplarer av arten. Denne står inn til hovedaksen i Vigelandsanlegget.

Står man i aksen på broen og ser mot byen, ligger telefonkiosken på høyre side.

Til venstre, mye lenger vekk fra aksen, ligger Rinnan og Tvetens vakre Frognerbadet, et hvitt, entydig badeanlegg i betong.

Den kaleidoskopiske og kommenterende byggekunstspalten er signert Aina Dahle, professor ved AHO, Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo. Hun er også kjent som Einar Dahle og har i en 20-årsperiode skrevet 80 arkitekturspalter i MUR, er diplomarkitekt fra ETH-Zürich, har egen praksis i Oslo, har vært gjesteprofessor ved RWTH-Aachen, reiser mye og gjerne, maler akvareller og tenker og snakker fritt og høyt; noe blir det aforismer av.

Monofunksjonell og flerfunksjonell

Antonymet til entydig er nødvendigvis flertydig.

I matematikken sies det at en funksjon $y=f(x)$ er entydig hvis det til hver verdi av den variable x bare svarer én verdi av y . Funksjonen kan beskrives entydig som en graf over en x -akse og en y -akse, den kan være symmetrisk om begge aksene og om origo, den kan på engelsk være even og odd, to kjente guttenavn, eller ingen av delene. Men det blir for komplisert. Her skal vi kun ta for oss de enkle matematiske problemene, altså:

Er x et rød-lakkert, kvadratisk metall/glassvolum med diagonalsymmetrisk anordnet dør, høyreist og står i tette grender, er y en telefonkiosk. Entydig og monofunksjonell arkitektur. Er x derimot en hvitmalt betongkonstruksjon med en åpen og lukket del, den åpne delen med en brem og en konsoll, er det ikke sagt at y er entydig et leskur på en bussholdeplass i Vestfold. Med det er den. De vakre, hvite konstruksjonene langs veien oppfattes umiddelbart brukte. Formen forklarer entydig funksjonen selv om arkitekturen er flerfunksjonell.

Frognerbadet, ark. Rinnan og Tveten, et hvitt, entydig badeanlegg i betong med elegante rekkverk og et markant kryssbenet stupetårn.

Foto: AD

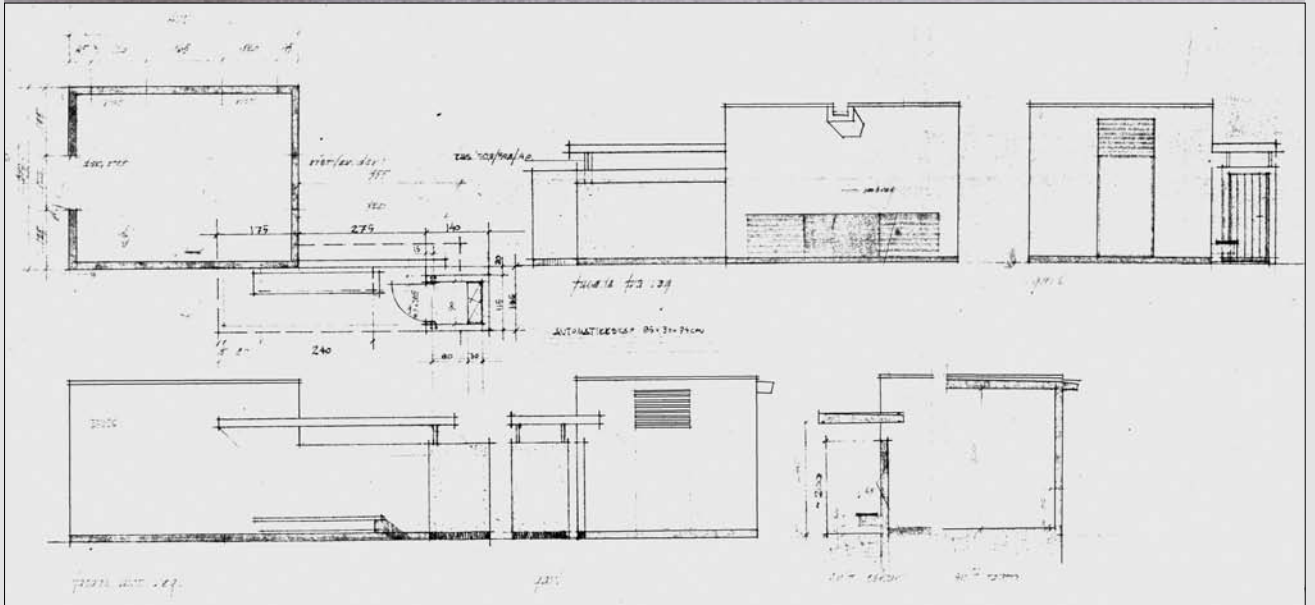
Arkitektur

Arkitektur er i sitt vesen sammensatt og kompleks og kan tolkes på flere måter, altså være flertydig. Det er bare i tolkningen at Robert Venturis teorier fremsatt i Complexity and Contradiction er interessante (både – og). Men uansett kompleksitetsgrad, i møte med en hvilken som helst bygning er det tolkningsevnen som blir satt på prøve, enten man vil eller ikke. Hjernen bestemmer i løpet av sekunder om det øyet har sett behager eller oppfattes som entydig eller

flertydig. Det tar hjernen en brøkdel av et sekund å bestemme om en forbigående er kvinne eller mann. Det er uvesentlig om huset du betrakter er en flerfunksjonell hybrid eller en monofunksjonell gestalt. Det går svimlende fort i oppfattelsen. Analyse og drøfting, tolkingen av det du ser, er en langsommere prosess, men ikke den umiddelbare oppfattelse. Den er temmelig spontan, vel og merke om det er noe å merke seg. Noe å bry seg om.

Leskur og telefonkiosk

De hvitmalte betongkonstruksjonene som ligger på Vestskogen på Nøtterøy er flerfunksjonelle, men likevel entydige. Umiddelbart leser øyet at dette må være en betongkonstruksjon, at det må være et leskur for en bussholdeplass. Lenge før du blir oppmerksom på den skjeve stolpen med det lille blå skiltet har du entydig oppfattet hva det dreier seg om: Levegg, utkraget tak, sittebenk. Like snart som bussholdplassen er oppfattet av hjernen skjønner du at den er koblet sammen, på en meget

Leskur på Nøtterøy fra 1969 med utkraget tak og sittebenk, ukjent arkitekt. Leskuret er koblet sammen med en trafo og en pumpestasjon.

Foto: AD, tegning utlånt av Nøtterøy kommune

smukk måte, et infrastrukturelt element til eller to. For noen av leskurene er koblet med en trafo, andre med trafo og en pumpestasjon. Enkelt, elegant, entydig; et leskur pluss, pluss.

Jeg har ikke greid å finne ut hvem som er den formende mester. Den store blokkbebyggelsen på midten av 1960-tallet ble utført av NBBLs arkitektkontor i Oslo, men verken kommunen eller Skagerak har opplysninger om hvem som har tegnet herligheten. Byggemeldingstegningene røper heller ikke mesteren.

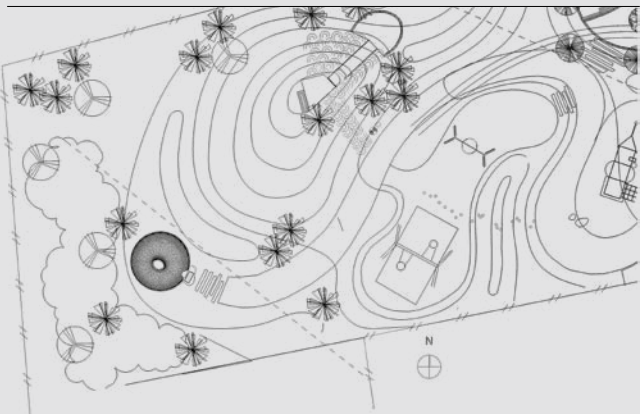
Disse leskurene har noe av den klarheten og entydigheten som den berømte telefonkiosken til arkitekt Georg Fredrik Fasting fra 1932. Men telefonkiosken til Fasting er kun entydig så lenge folk vet hva man gjorde inne i den trekkfulle boksen. Den har ingen mening uten at bruken er forklart og forstått. Umiddelbart. Men for mennesket om 200 år vil ikke kiosken bare være ubrukelig, den vil også være uforståelig. Hvorfor gå inn i et bur for å snakke inn i en håndholdt dings knyttet til en fleksibel kabel? Var

de idioter på 1900-tallet? Lydbølger trives bedre i luft enn i kabler, osv.

Bussholdeplassene på Vestskogen blir forstått så lenge det finnes noen som vil sitte mens de venter på bussen, så lenge den går. Med andre ord, entydigheten og forståelsen er også her tidsbestemt. Med noen festeanordninger som plugg med ringer i muren, vil folk om 200 år tro at her hvilte hest og rytter, om ikke et offentlig kommunikasjonsmiddel lik våre dagers busser fortsatt går. Men enn så lenge er de hvite leskurene entydige.

entydig. (mat.). En funksjon $y = f(x)$ sies å være entydig hvis det til hver verdi av den variable x bare svarer én verdi av y . Mer generelt sies en avbildning av en mengde A inn i en mengde B å være entydig hvis hvert element i A bare svarer til ett element i B . Hvis også omvendt hvert element i B svarer til et eneste element i A , sies avbildningen å være én-entydig. (Store norske leksikon, snl.no, Jon Eivind Vatne, 2009-11-04, <http://www.snl.no/entydig>)

Bålpluss

Bålplussen av Haugen/Zohar Arkitekter ligger i en barnehage i Trondheim. Et samlingsted for hygge og høytlesning.

Selvsagt er dette en ubrennbar murkonstruksjon med luftige liggefuger og åpne stenderfuger. Tror jeg. Og jeg er i gang med å innbille uvitende lesere at dette usigelige vakre byggverk etter formen og funksjonen entydig er et murhus. Men det er det ikke. Bålplussen er ikke murt av leire eller betong.

Bålplussen er satt sammen av 80 ringer av naturimpregnerte furukubber skåret ut av kjerneveden festet til 9 millimeter underliggende eikespon som «liggefuger».

Den som har sett og etter hvert opplevd bålplussen i virkeligheten

er neppe av samme oppfatning som den som kun har sett den avbildet. Både byggverket og representasjonen i form av foto oppfattes entydig. Men den ene altså feil.

Nå er verken byggverket eller representasjonen av den flertydig heller. Det handler altså om sant – usant. Men det skjer en forskyvning i oppfatningen når kunnskapen om formen og konstruksjonen er kjent. Man vil da ikke lenger la seg forvirre, men entydig oppfatte trehuset og minnes formen slik, enkelt, monumentalt, entydig.

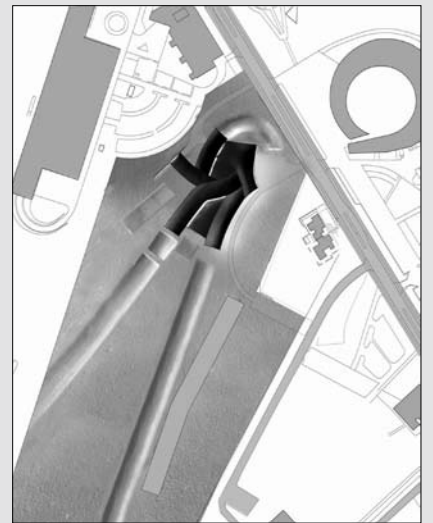
Og jeg kaster et hurtig blick på de vakre fotoene, myser litt og utbryter; dette er vakkert, dette er kunst, dette er byggekunst, men det er entydig mur. Fy for skam! Jeg skal aldri mer

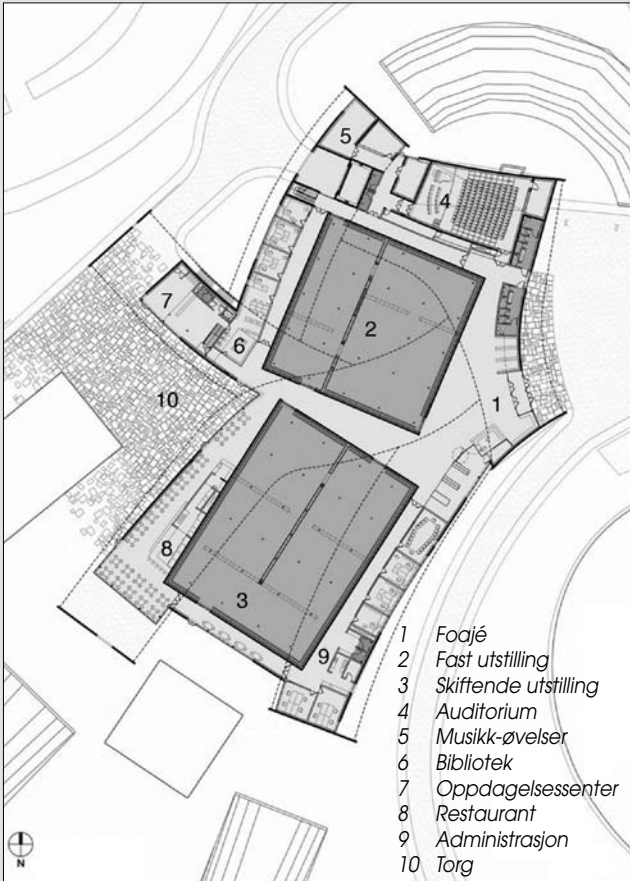
fortelle løgner. Det er trekubber. Basta! Ikke bare monofunksjonelle bygninger er entydige. Også hybrider, altså flerfunksjonelle bygninger, kan være entydige, ha et entydig uttrykk, en entydig form. Eksempelene er legio. Arkitektur vil fortsette å være en kompleks øvelse fordi den kan omfatte alle riker, alle tanker, mål og mening i en menneskelig verden, kort og godt: det meste mellom himmel og jord. Den kan på den ene side være sammensatt og flerfunksjonell, på den andre siden monofunksjonell, monomateriell, monokrom, enkel og entydig. Arkitektorens byggestener og elementer er fysiske, arkitektorens vesen er metafysisk, kompleks og tolkbar, men ikke nødvendigvis flertydig.

HEART - Herning Art Museum
Herning, Danmark, 2009

STEVEN HOLL ARCHITECTS

Takets buede snitt transporterer dagslyset ned og inn i rommet

Herning på Jylland var hedens og tekstilindustriens hovedstad. Heden er på langs bundet sammen og gjennomskåret av den nye midtjyske motorvei. Øst for heden ligger HEART, i området Birk uten synlige bjørketrær, men mange gripende lindetrær nå senhøstes.

Hedens landskap er den åpne, horisontale flate, klippet opp ved topologiske felt, grupper av trær i særpregede lunder. HEART er et museums- og kulturhus bygget på én flate. På en måte er horisonten dyrket ved å «klippe» den opp, tvinne den i buesett, sette to ortogonale volumer med godt anpassede romforløp for utstillinger og musikalske sprang sammen under og

i de nevnte utklipp. Ved godt proporsjonerte rom etableres rammen om visuell kunst og musikk. De ortogonale rommene oppfattes ikke sett utenfra, heller ikke når du kommer inn i mellomrommet mellom ute og de to boksene. Men klarheten boksene imellom blir tydelig når du følger lyset i spalten mellom dem frem til restaurantdelen og det store vannspeilet. Takets buede snitt transporterer dagslyset ned og inn i de ulike rommene. I inngangspartiet vises takkonstruksjonens sanne form, men ikke sanne konstruksjon.

Utstillingsrommenes, boksenes, omsluttende vegger er bærende

betong. De buede takene er bygget i stålfagverk. De innvendige veggene i galleriene er mobile lettvegger. Kullsvarte betongulv er gitt patina gjennom en voksfinish.

Den utvendige betong er hvit og har en merkelig stofflighet som er reell nok, for betongens overflate gir gjensvar til forskalingens ditto. Og her er minnet om tekstilindustrien tatt på alvor og forskalingen ble kledd med en vevd duk. Avtrykk og dukens krølling i formen, blir resultatet. Jeg er ikke sikker på om skjortefabrikanten Aage Damgaard, mannen som startet kunsteventyret på heden, ville likt å se sine skjorter like krøllete som Holls betong.

HEART sett mot veien med Jørn Utzons «prototype» for det som kunne ha blitt en usedvanlig sterk campus

På den andre siden av veien ligger nemlig Angli skjortefabrikk tegnet av C.F. Møller i 1965, en slømet, lav teglbygning av det underlige, funksjonalistiske slaget. Et sneglehusformet «sirkelslag» med ulik bredde, smal der råvarene tas inn, bredere på midten der det skjæres og sys, for igjen å bli smal der de ferdige skjortene sendes ut på markedet. Bygningen og landskapet er formet etter en idé av landskapsarkitekten C.Th. Sørensen som står for den sirkulære skulpturparken like bak fabrikkens. Bygningen er lukket mot det sirkulære gårdsrommet. Den 220 meter lange veggen er en enorm livsfrise «Fantasiens Leg om Livets Hjul» av Carl-Henning Pedersen emaljert keramikk i kraftige farger, mest kobolt.

Christian Frederik Møller, som selv ble født i byen, tegnet i 1976 en ny, sirkulær bygning, Carl-Henning Pedersen og Else Alfelts museum, som senere ble komplettert med en pyramidal tresidet bygning. Bygningene er utvendig kledd med tilsvarende emaljerte keramiske plater.

C. F. Møller tegnet Carl-Henning Pedersen og Else Alfelts museum i 1976. Senere ble museet komplettert med en pyramidal, tresidet bygning

Ekteparet Carl-Henning og Else tilhørte den radikale Cobra-bevegelsen (Co-penhagen, Br-uxelles og A-msterdam). Lavlandskunsten var forenet, men først senere fant deler av den danske delen stedet på heden. Skjortefabrikken ble etter hvert nedlagt, og kunsten flyttet inn i huset.

Da Steven Holls museum ble åpnet 9. september i år, flyttet kunsten ut av skjortefabrikken og inn i det nye, storslått museum som fanger inn stemningen fra lavlandets hede, horisont og lys inn i en ny og mer ærefull bygning, laget for kunst og samvirke mellom kunstnerne i Birk Centerpark.

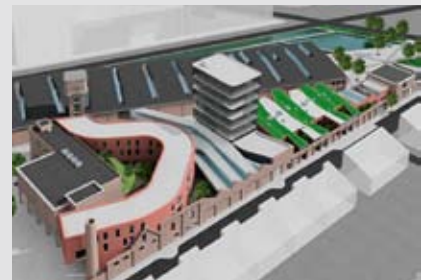
Det var her i Birk Jørn Utzon skulle ha fått bygget høyskolen for eksport og design. Det ble med en prototyp ferdig i 1970. Den ligger som en frisk torso langs veien og er med ett blitt en skulptur i Centerparken, til like med Nord-Europas største skulptur, den flammesprutende 'Elia' av Ingvar Cronhamner. Mon tro om ikke Steven Holls museum overgår denne som skulptur og kunst, langt mer rik og entydig

Kilde: www.stevenholl.com
Foto: Roland Halbe/HEART og AD

Roombeek 'Cultuurcluster' Enschede, Nederland, 2008

ARKITEKT: SeARCH, BJARNE MASTENBROEK, AMSTERDAM

I M+B nr. 2–2009 ble Cino Zucchis 'Hus for en lege i Enschede' presentert. Nå har den utsendte vært i byen, bydelen og 'Cultuurcluster' og kan rapportere fra eget perspektiv. Grensebyen nær Tyskland har gjennomlevd flere katastrofer. Først bybrannen i 1862 da den historiske bykjernen brant ned til grunnen. Så de alliertes (feil)bombing under krigen og så det store smellet 13. mai 2000 da fyrverkerifabrikken S.E. Fireworks gikk i luften. 23 omkom, 1000 mennesker

ble skadet. Hele den nordre bydelen Roombeek ble lagt i ruiner, 1500 hus ødelagt.

Katastrofen var utgangspunktet for ny byplan utarbeidet av Cie Pi de Bruijn and Partners: Nytt bydelssenter med skoler, butikker, kulturinnretninger og 1350 nye boliger. En ufrivillig 'tabula rasa' muliggjorde nye gater kun for syklist og buss. I sin nåværende form virker disse kommunikasjonsårene mennesketomme, en merkelig spordannelse med kunstgress

mellem betongsporene for buss, og rød asfaltstripe forbeholdt syklistene.

Og over alt nye hus, mange utført av kjente arkitekter. Det viktigste var å bringe beboerne tilbake til sin bydel, gi den nytt liv og revitalisere det som måtte ha vært der. Ny infrastruktur, offentlige institusjoner, skoler, boliger, restauranter, butikker og kulturinnretninger ble planlagt, mye er allerede ferdig. Et vakkert trekk er at den lokale bekken er gravd frem og lagt åpen langs tomtens til det som før 1995 var Rozendaal-Textilfabrik. Nedlagt den som alle andre slike, selvsagt.

Bjarne Mastenbroek og hans firma SeARCH transformerte tekstilfabrikkområdet til kunstatelierer, boliger, museum, kunstgalleri og kafé. Den store fabrikkhallen i tegl, betong og stål på tomtens østside ble beholdt. Det meste vest for denne ble revet, med unntak av noen grunnmur og teglmuren som omkranset fabrikkområdet. Noen steder utgjør denne teglmuren fasade og skjerm for den nye, bakenforliggende bebyggelsen

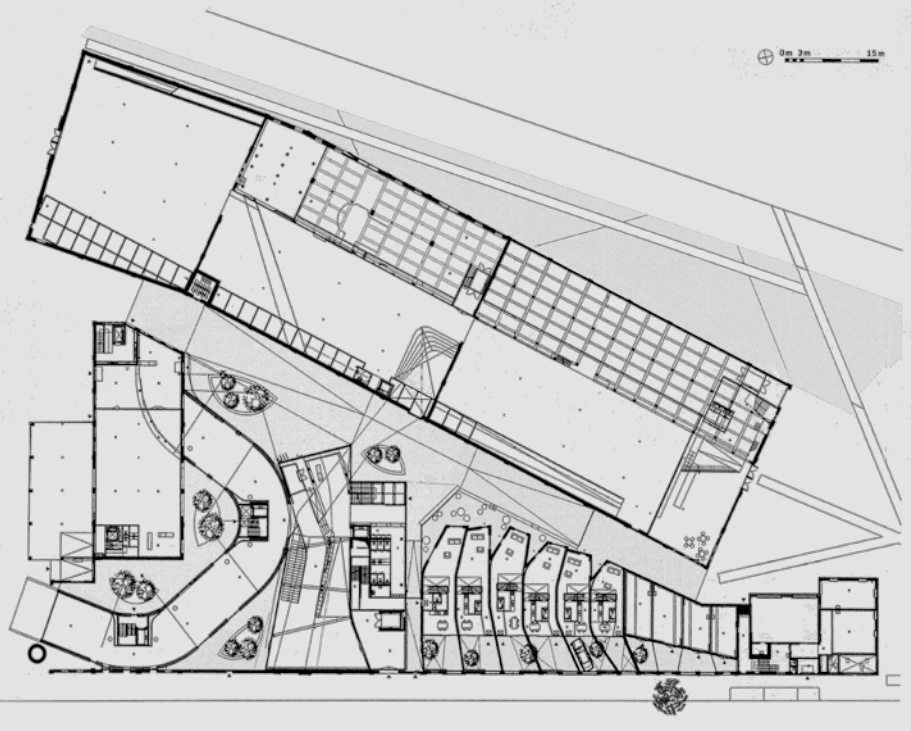
Tårnbygget, oppkalt etter provinsen Twentse Welle, er beskjedent i høyden, men markant nok med fasaden dekket med vev av metall som skal minne om tradisjonell veveteknikk.

Hvert dekke krager lenger ut enn det neste mens kroppen bak er rett. Slik skyter tårnet som en omvendt kon mot himmelen, mens mot bakken treffer den ulikt, klart mot den indre passasjen langs fabrikkhallen, mer komplisert i møtet med galleriet for temporære utstillinger som den nærmest gjennomborer. Det er som arkitekturen vil fortelle hva som egentlig skjedde under eksplosjonen. Der det ikke er brukt tegl og betong på direkte vis, er det vridde stålsøyler som bærer dekker og støtter glass.

Inngangen til det naturhistoriske museet i den store fabrikkhallen ligger i tårnfoten. Man kommer inn i hallen via en spennende undergang med trapper og ramper (og selvsagt heis) eller via en stålbro, svart på utsiden, kraftig rød på innsiden. Planen kjennetegnes av de samme kontraster mellom det nye og det gamle, det åpne og det lukkede, det trange og det brede. Atelier og leiligheter, gallerier, butikker og utstilling er presset inn mellom fabrikkhallen og teglmuren mot sidegaten. Resultatet er en grunnplan som har fellestrekk med gamlebyens middelalderstruktur både i form og målestokk. Det siste er ikke like opplagt å få til, men det atelierleiligheten mister i

utstrekning får den igjen i reflektert og direkte lys uventet i et 'rekkehus' hvor lysføringen er som i en tunnel.

Planens brettebete karakter gjentas i takenes irregulære pulter og saltak mens de større bygningene og tårnet opererer med ukompliserte, flate tak, til sammen et mylder som tilsvarer

den omtalte målestokk og fabrikkbygninger tilblivelse over tid. Roombeek har langsomt kommet tilbake i folden, men på en ny og moderne måte.

Kilde: Tec 21 SIA 1-2/2009

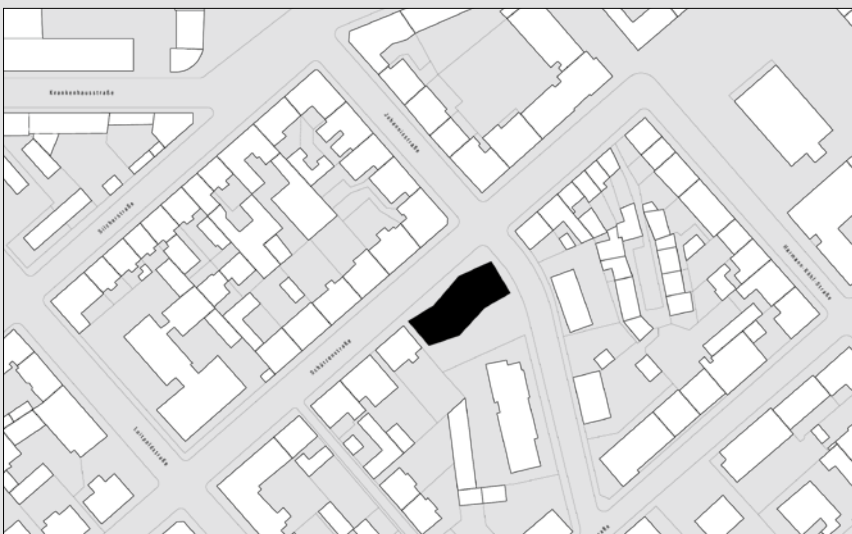
www.search.nl

Foto: AD

Byhus Neu-Ulm, Tyskland 2007

FINK + JOCHER

Arkitekten sier at de med dette byhuset søker form og uttrykk gjennom selvstendighet samtidig som de ønsker at huset skal kooperere med byen som er anlagt etter et ortogonalt raster på 1900-tallet.

En hybrid, ja, men et entydig byhus, likevel annerledes både i form, dimensjon og arkitektonisk uttrykk og den elegante, enkle detaljering. Huset er forskjellig fra alle hus i Ulm og Neu-Ulm, bydelen på sydsiden av Donau. Den er lik alle de gode byhus rundt omkring i verden. Hus som er ulike, men like fullt like i holdning; arkitektur oppstår der motstand overvinnes. Om motstanden finnes hos deg, hos

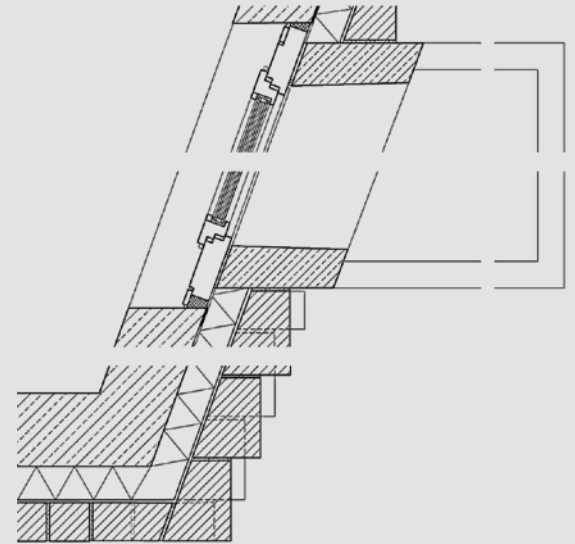

naboen, oppdragsgiver, myndigheter, politikere, konteksten, klimaet, økonomien... Det er det samme hvor på kloden du er eller hvilke systemer du må forholde deg til. Det er der arkitekten overvinner motstanden, eller bedre, utnytter motstanden, at arkitektur oppstår. Derfor er det så få hus som egentlig er arkitektur, men kun byggeri. Dette huset rørte noe i meg, og jeg måtte reise til byen Ulm, den første byen Donau møter på sin vei mot Svarthavet, med verdens høyeste gotiske kirketårn, 162 meter. Sent om kvelden kom jeg forbi. Det lyste i de nederste etasjene på hjørnet mot tverrgaten. Det var noe ved dette huset.

En solitær. Du kan gå rundt huset. Likevel trer det inn i en bymessig sammenheng, tilfører gaterommet en ny dimensjon utover det vanlige, nemlig det å komplettere og forsterke gaterommets vegger. Her setter arkitektene inn et byhus som i planen foretar to retningsendringer, to knekk i gateløpets lengderetning. Knekkene sammenfaller med knekkene mellom de tre i lengderetningene knekte takflater. Sammenfallet forsterker følelsen at det dreier seg om et saltakhus. Men det er det selvsagt ikke.

De brede, lave, torvbrente masivtegl og de i samme fargetone prefabrikkerte betongrammene som

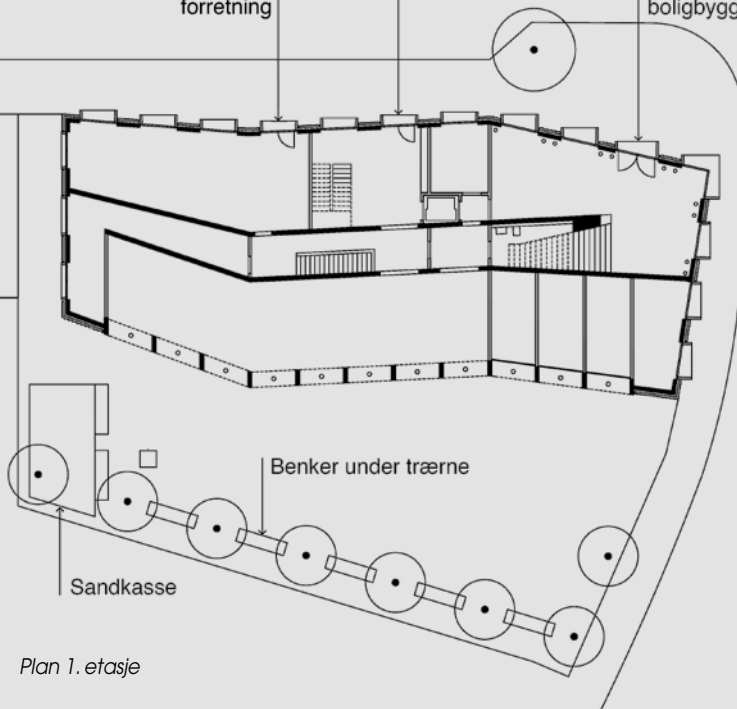

Plan 5. etasje,
leilighetsplan

Inngang
forretning

Inngang leiligheter

Inngang
boligbyggelag

Plan 1. etasje

omkranser dør og vindusåpninger er plassert i byplanens ortogonale raster uansett veggens retningsendringer. Enhetlige fasadeåpninger gir på den ene siden leiligheter med meget gode lysforhold og brukskvaliteter utenom det vanlige, på den andre siden gir repetisjonen av likedannede elementer en balansert målestokk og gjenkjennelighet uten å gripe til slit-somme virkemidler. Målet har vært å holde seg under de nederste grenseverdiene for lavenergistandard. Dette

ble oppnådd gjennom et gunstig forhold mellom volum og ytterflater. Det er de små sprang og artikuleringer som dyrkes, ikke de store sprang og kraftige gester. I tillegg er de samme ytterflatene godt isolerte med minimale luftlekkasjer, betongdekker og vegger sørger for maksimal lagring av tilført varme fra solen og pelletsfyring.

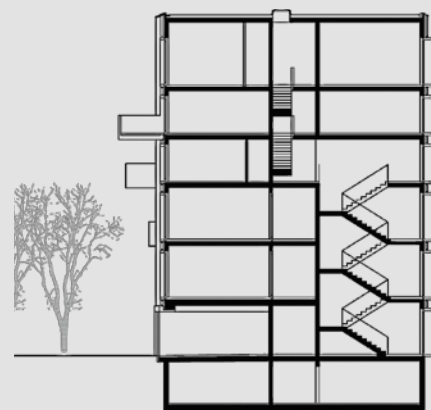
Byggherren, NUWOG, er Neu-Ulms boligselskap. De har kontorer i husets tre nederste etasjer på hjørnet til sidegaten. Et trippelhøyt rom gir

en dramatisk vertikal spenning mellom de ulike plan og trappene som forbinder disse. Og lyset hentes inn gjennom lysåpninger med samme størrelse som leilighetene. Det bidrar til å bringe gate, vegg og himmel sammen, en måte å bygge by på som Aldo Rossi ville likt, men selv aldri gjorde.

Kilde: Bauwelt 14/08, Detail 10/09.

www.fink-jocher.de

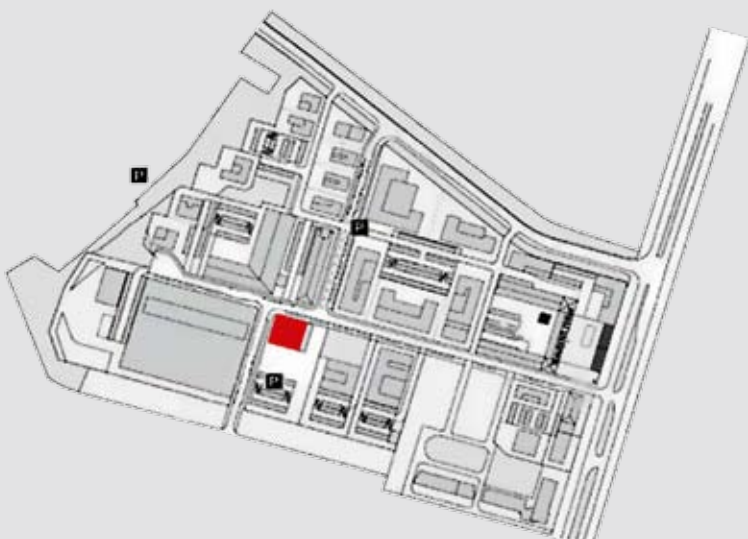
Foto: Michael Heinrich

Kiel vitenskapssenter Tyskland 2008

ARCHITEKTENCONTOR AGATHER/SCHEEL

Entydig, enkel, klar og ren. Bygningen har et komplekst program løst på en ukomplisert måte.

Tydlig 1:

Du vet hvor du skal inn. Den store gesten, det overhengende, utkragede partiet demonstrerer inngangens viktighet og posisjon. Huset selv er blitt sin egen baldakin, sitt eget inngangsparti med forplass gjennom subtraksjon.

Tydlig 2:

Den store gesten viser at huset er vitenskapsparkens tjener og viktigste signalelement.

Tydlig 3:

Betongkonstruksjon kledd med glass der det er nødvendig, kledd med tegl der det er tjenlig. Mørk klinkerbrent tegl.

Vitenskapsparken kom i stand ved at den en gang kjente telekommunikasjonsprodusenten Hagenuk (Hanseatische Apparaturbaugesellschaft Neufeldt & Kunkedeas GmbH) gikk konkurs i 1997. Firmaet ble delt opp og solgt ut, eiendommen på 20 hektar lå lenge brakk bak høye teglmurer før ideen om vitenskapspark. Området er nærmeste nabo til Christian-Albrechts-Universität.

Hagenuks kommunikasjonsprodukter baserte seg på sender og mottaker. Det nye huset er en sterk sender. Transparensen i inngangspartiets horisontalplan fortsetter i snittet. Det høye sentralrommet, selve hallen, bringer lys ned i etasjene og sørger for enkel orientering og atkomst til de ulike rom og kontorer.

Lavenergihuset har et synlig tegn, en tilsiktet ikke-integrert teknikkomponent: de tre overstore tentaklene med fotovoltaiske mottakere sørger for maks nytte av solen. Solcellene kan byttes ut når teknologien forbedres uten at det vil påvirke arkitekturen i nevneverdig grad. Til slutt blir de kanskje helt usynlige?

Her er ingen ekstremisme, ingen dyre øko-forsøk som ifølge arkitektene sjelden innspares uansett levetid (fordi de, i tillegg til investeringskostnader, gjør driften dyr!!)

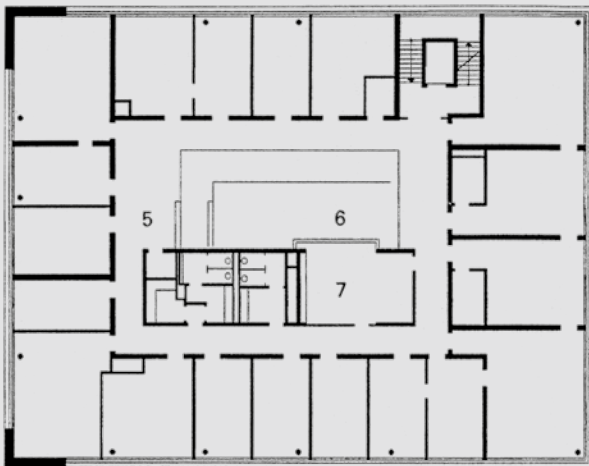
Arkitektene sverger til gammel-dage løsninger brukt med fornuft: Ingen nedhengte himlinger. Huset har en enkel klimatisering uten tvangslufting av de enkelte kontorer. Hver og en kan åpne sitt vindu og lufte.

Betongdekkenes termiske kapasitet står for varmelagring, overskuddsvarme føres gjennom hallen via motorregulerte lameller i glasstaket. Friskluft strømmer inn gjennom regulerbare lameller i fasaden. Både varme og varmtvann tilføres fra fjernvarmenettet. Bare forsamlingshallen har en lufteanlegg med kryss-strømsvarmeveksler med 65% varmegjenvinningsgrad på avluft. Imidlertid settes systemet først i drift om ikke konvensjonell lufting via vinduer er mulig. Slik holdes energiforbruket lavt.

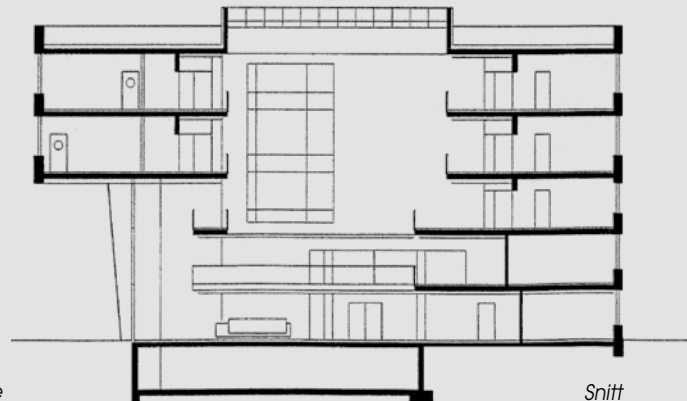
Glemte jeg å si at atkomsten ligger mot øst? Dette betyr at huset utnytter solstrålene maksimalt og til riktig tid.

Huset er finansiert gjennom EUs regionale støtteprogram.

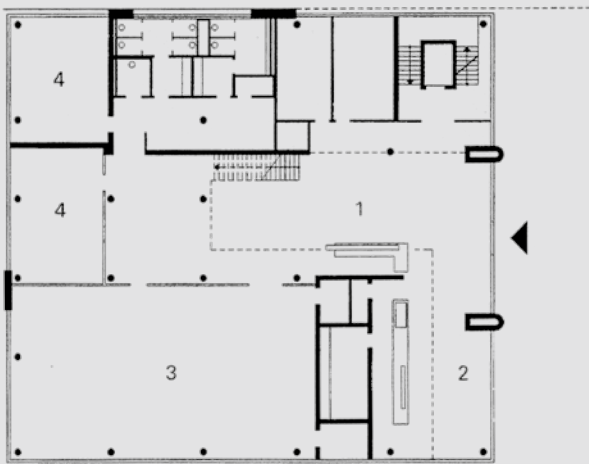

Plan
4. etasje

Snitt

Plan
1. etasje

- 1 Inngang, foajé
- 2 Kafé
- 3 Forsamlingssal
- 4 Konferanserom
- 5 Galleri
- 6 Atrium
- 7 Møterom

Kilde: db Deutsche Bauzeitung 12/08
www.architektencontor.de
 Foto: Bernd Perlbach